

Den 24. november 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

Kampen mot nazismens "nye orden" har ført til en praktisk talt fullstendig forbrødring mellom de forskjellige lag av vårt folk. Fiskeren og bonden, arbeideren og arbeidsgiveren, håndens og åndens arbeidere, hånd i hånd har alle slått ring om vårt lands dyreste eie: vårt framskredne demokrati med alle dets sociale, kulturelle og faglige institusjoner og sammenslutninger. Den forbrødring som har funnet sted, lover godt for fremtiden og vil - det er vårt store håp - danne grunnlaget for videre sociale og kulturelle framsteg når Norge igjen er blitt fritt.

Atskillige arbeidsgivere og offentlige etatssjefer har i denne vanskelige tiden vist en strålende samfunnsånd. De har ikke bare ytet støtte til illegalt arbeid, men de har sett gjennom fingrene med sine arbeideres sabotasjehandling, har gitt sine arbeidere og funksjonærer "ulovlige" lønnspålegg og har hjulpet folk i nød. De har også unngått å avskjedige folk som i normale tider ville ha vært overflødig. Derved har de gjort sitt til å svekke "arbeidsinnsatsen". Men vi har arbeidsgivere, heldigvis er det svært få, som i sitt umettelige pengebegjær og i sin frykt for nazistene, driver sine arbeidere og funksjonærer med slavepisk, dobbelkontroll og klokke, lønnstrekk og reprimander. Hat og forakt følger i deres fotspor. Det er betegnende at disse typene er særdeles nidkjære når det gjelder å få arbeidstemperet opp, slik at okkupasjonsmakten kan få sine bestillinger i rett tid. Vi behøver neppe nevne at de fleste av dem fører store ordre og skilter med å være "jössinger". Det finnes også enkelte slindyr som hele tiden i det skjulte og i stillhet driver dobbeltspill og omgås tyskere og lagforredere, men vi holder et våkent øye med den slags personer, og vi akt å gripe inn i de tilfeller hvor enkeltpersoners opptreden kan føre til at heimefronten vil slå sprekker. Det skal ikke nytte slike folk å løpe fra sitt ansvar, selv om de dynger opp tusenvis av unnskyldninger. De tilhører likefullt heimefrontens desertører. I den kulturkampen vårt folk idag føler tales ingen unnskyldighet. En skal huske på at tusener av kvinner og menn med livet som innsats er med i forreste linje av heimefrontens kamp. Mar av dens soldater er falt på post. Rolig og rakrygget har de tatt imot bødienes dom. Deres arbeid skal vi føre videre, og deres minne er det vi skal å verne om. De pinsler og ugjerninger som har funnet sted i nazistenes fengsler og konsentrasjonsleire, burde gi enhver som fraternerer med dem, noe å tenke på. Parolen: INGEN NORDMANN FRATERNISERER MED FIENDE har vært gjengitt i vår avis atskillige ganger før, men vi gjentar den på ny. Skulle ikke det hjelpe, vil vi gjennom vår frie presse ta spørsmålet opp om å navngi ikke bare tyskertøysene, men også de verste fascistiske medløperne.

Kjemp for alt hva du har kjært, dø om så det gjelder, da er livet ei så svart, døden ikke heller.

Industri i Vest-Afrika.

Det største problem som må løses i forbindelse med utviklingen av de engelske kolonier i Afrika, er hvorledes utviklingen kan forenes med afrikanernes egne tradisjoner og kultur. Politisk er spørsmålet hvorledes fremmedstyre kan utvikle seg til virkelig selvstyre. Sosialt hvorledes stammelig- og vaner kan vokse til nasjonalfølelse. Økonomisk hvorledes deres velstand kan økes uten at der skapes et misfornøyd afrikansk proletariat.

Det er nå stiftet et institutt for vest-afrikansk håndverk, industri og sociale spørsmål ved Achimota college på Gullkysten. Dette er kanskje ikke noe viktig skritt mot løsningen av disse problem, men dets innflytelse burde kunne bli vidtrekkende. Til å begynne med vil det hovedsakelig bli beskjeftiget med utviklingen av de lokale industrier som teglsten og lervarer, bomullspinning og veving, men instituttets videre mål, som nå har vært under diskusjon i noen år, rekker videre enn dette. Det har til hensikt ikke bare å bringe til live igjen lokalt håndverk, pottemakeri f. eks. - et gammelt håndverk for de innfødte - men å omdanne det til små, men moderne industrier. Det er altså et forsøk på å slå bro over kløften mellom gammel afrikansk landsbygd og moderne industri. Det innfødte håndverk produserte vanligvis skjønne ting. Denne kunst forsvinner nå under trykket av billig import fra Europa og Japan, og det innfødte håndverk begynner å gå tilbake og forsimples i et forsøk på å kopiere det europeiske. Det nye institutt prøver å redde de gamle estetiske verdier og føre dem over på produksjonen av ting som afrikanerne virkelig har bruk for - ikke som turistkuriosa - og med økonomisk utbytte. Det vil også utdanne afrikanerne til å styre industrien, idet der gis videre adgang til ansettelse for den intelligente og dyktige afrikaner, som hittil ofte ikke har funnet noen muligheter. Dog må der først finnes midler til å skaffe ham den nødvendige kapital. Denne utvidelse av mulighetene vil på den annen side hjelpe til å løse de politiske og sociale problem. En bevilgning på 127000 pund er blitt gitt til fordel for instituttet. Det er den største enkeltbevilgning som er gjort til et undervisningsforetagende. Det vil være vel anvendte penger.

"Economist" 15/5-1943.

"Ombudsmannen for næringslivet", N.S. mannen Alf Whist, reiste i mai 1942 krav om at advokat Apenes fra Trondheim skulle ansettes som direktør i Norges Industriforbund. Kravet ble enstemmig avvist av forbundets hovedstyre, som bl.a. svarte: "Skulle statspartiet allikevel finne det påkrevd å innsette en ny adm. direktør, må dette av hovedstyret oppfattes derhen at ledelsen av Norges Industriforbund ønskes lagt anderledes an enn hittil - Som følge herav må i tillielse de som nå innehar de valgte tillitsverv innenfor hovedstyret kunne anse seg løst fra vervene." Etter dette svar trakk Whist følehornene til seg igjen, og Apenes, som var kommet til Oslo for å overta sin nye stilling, ble i all hast skaffet nytt bein som høyesterettsdommer. Senere, i august og september 1942, forsøkte Quisling i forbindelse med N.S.' riksmøte, å få dannet sitt lenge påtenkte Riksting, men næringsorganisasjonene og arbeiderne organisasjoner gikk til samlet aksjon, og rikstinget ble ikke av. Aksjonen fikk sterk tilslutning innen industrien. Medlemmer av Norges Industriforbund sendte sitt forbund en slik uttalelse, hvori det bl.a. het: "Da Norges Industriforbund hittil har vært en fri institusjon som gjennom sine av medlemmene valgte organer bare har hatt næringsens saklige og faglige interesser å vareta, må vi erklære at vi såfremt der skulle bli gjort inngrep i medlemmenes rett til selv å velge sine tillitsmenn, eller der skulle bli oppnevnt representanter for Norges Industriforbund til et riksting, ikke lenger kan anse forbundet som representerende næringsens interesser, og derfor anser vårt medlemskap i forbundet som bortfalt." Denne aksjon førte med seg at tyskerne truet med å

at tyskerne truet med å skyte presidenten og arbeidsutvalgets medlemmer, hvis ikke skrivelsen ble trukket tilbake. Overfor denne trussel fant medlemmene av andre organisasjoner å måtte bøye seg. Men medlemmenes oppfatning ble selvsagt ikke endret. I slutten av februar d.å. ble Industriforbundet "nyordnet". Presidenten og arbeidsutvalget ble avsatt, og den 75-årige kommisar i De-No-Fa og Lilleborg, Dietrich Hildisch, ble innsatt som president. Følgende ble medlemmer av arbeidsutvalget: Alex Christensen, Oslo, ingeniør Sigurd Keim, Forsgrunn, direktør Emil Knudsen, Oslo, direktør Hermann Werner, Oslo, direktør Harald Scholtz, Bergen, og direktør Killingland, Oslo. Ingeniør Adolf Giertsen ble adm. direktør. Samtlige medlemmer av N.S. Hovedstyret, som straks anså sin lovlige funksjon som opphørt, ble erstattet med et "råd" for presidenten, bestående av formennene for en rekke såkalte centralforbund, som ikke en gang i formen eksisterte. Etter ovenstående framgår det at det nyordnede "Norges Industrieforbund" er en underavdeling av Norges Høringssamband. De industridrivne betrakter derfor ikke lenger forbundet som sin organisasjon. Ingen sak må forelegges forbundet! Ingen må innfinne seg på dets møter!

INGEN MÅ BETALE KONTINGENT TIL NORGES INDUSTRIFORBUND.

Siste nytt fra frontene:

Vestfronten: Det britiske flyvåpen foretok natt til tirsdag krigens største luftangrep mot Berlin. Vesentlig tunge 4-motors bombere tok del i angrepet. 2300 tonn bomber ble sloppet ned. Etter dette og andre angrep mot mål i Vest-Tyskland gikk 26 fly tapt, en liten prosent av de deltok fly. Angrepet var i høyeste grad virkningsfullt. Det var vesentlig Berlin centrum som led skade. Regjeringsbygninger i Friedrichsstrasse og Unter den Linden ble ødelagt. Under luftangrepet mot Berlin og Ludwigshafen nå til fredag ble omkring 3000 tonn bomber sloppet ned. Industrianleggene i Berlins vestlige del led denne gang svære skader. Natt til lørdag var Lewerkusen, nord for Köln, hovedmålet for britenes bombere. Her ble over 1000 tonn bomber kastet ned over målene. 5 fly gikk tapt. Både i Lewerkusen og i Ludwigshafen har tyskerne store kemiske fabrikker. Ellers har allierte jagere og bombere foretatt sine vanlige tokter over Holland, Belgia og Frankrike og hjemsoekt flyplasser og jernbanemål.

Sovjetsanveldet: Russerne går fram på begge sider av Gornel, og har utvidet sine bruhoder langs elva Sosj. Russiske tropper står nå knappe 10 km fra tyskernes siste retrettjernbane i dette område. Etter erobringen av Korosten har den røde arme fortsatt framgangen i nordlig retning langs jernbanen, hvor byen Ovrutsj falt lørdag. Over 150 km. av jernbanelinjen Leningrad - Odessa er nå i russernes hender. Den tyske motoffensiven har ført med seg, at russerne har måttet evakuere Sjitomir, og svære kamper foregår nå 15 km. øst for byen. I det store og hele holdes tyskerne overalt, og deres offensiv har ikke hatt innflytelse på russernes øvrige offensive framstøt. Lørdag ble det meldt at russiske tropper hadde gått over Dnjepr ved Tsjerkassy, mellom Kremetsjug og Kiew. Fallskjermtropper i samarbeid med geriljakjempere tok først opp kampen på elvens vestbredd. russiske forsterkninger ble overført. I Tsjerkassys forsteder raser voldsomme kamper, og i de nærliggende områder er viktige tyske stillinger blitt erobret. Dette nye russiske framstøt kan bli skjebnesvangert for tyskerne idet det truer med å slå en kile mellom tyskerne i Dnjepr-buen og dem i Sjitomir-området. Tirsdag kveld ble det meldt at alle tyske angrep i den sydlige kant av Kiewframspringet var blitt slått tilbake. Tyskerne påstått å ha tatt stort krigsbytte i Sjitomir. Byen var i russernes hender i bare 6 dager. Tyskernes påstander om store erobringer her benektes av russerne som hevder at tyskerne praktisk talt bare gjenerobret eget materiell. I Dnjepr-buen, syd-vest for Dnjepropetrovsk er en ny russisk offensiv under utvikling. Mandag forelå melding om en framgång av 30 km. på en 45-km. bred front i dette område. Tirsdag kveld ble meldt om byen Vorosjilovkas

fall, og at russerne sto 25 km. fra jernbaneknutepunktet Snamenka. Det kan tilføyes at russerne har vunnet nytt terrang langs vestbredden av elva Iripet.

Italia: Kamphandlingene har her blussset opp igjen. Den 8. arme har overskredet Sangro-elva flere steder og har erobret en del landsbyer, deriblant Perano, nord for ALESSA. Over 30 km. av Sangro-elvas sørbredd er besatt av den 8. arme., og den del av nordbredden som holdes av tyskerne, er under alliert artilleriild. Den 5. arme har også god framgang, og har overskredet elva Garigliano. Allierte flygere har bombet flyplasser i Italia. Havnebyen Civita-vecchia ble mandag bombet to ganger av britiske jagere. Fire italienske industrimagnater og presidenten for Napoli Bank er blitt arrestert av de allierte. De har samarbeidet intimt med tyskerne.

De alliertes hovedkvarter i Midt-Østen melder at alle britiske, italienske og greske tropper er trukket tilbake fra øya Samos uten tap. Evakueringen fant sted for flere dager siden.

Fra offisielt britisk hold blir meldt at stemningen i Libanon fremdeles er meget spent. Flere viktige spørsmål venter på sin løsning.

Lørdag foretok amerikanske styrker landgang på øyene Tarawa og Makin i Gilbert-gruppen, og tirsdag ble det meldt at landgang også var blitt foretatt på øya Atamana.

Innenriksminister Herbert Morrison redegjorde i Underhuset igår for fascistførerens Mosleys løslatelse. Han erklarte at Mosley led av en sykdom som ifølge legens utsagn kunne medføre døden. Staten vil ikke tillate at noen av de internerte dør i fengsel. Skulle det vise seg nødvendig, vil ingen medisinske innvendinger hindre at han igjen blir arrestert. Under møtet var der store demonstrasjoner utenfor Parlamentet. Demonstrantene forlangte at Mosley ble gjeninnsatt i fengsel.

Duff Cooper er blitt utnevnt til britisk sendemann hos det franske nasjonalråd.

Konvoitapene i Atlanterhavet er i siste halvår mindre enn et pr. 200 skip.

William Strong, som deltok i Moskvakonferansen, er utnevnt til det britiske samveldes representant i London-kommisjonen. Sovjetsamveldet har utnevnt som representant sin sendemann i London, Gusjew.

Overalt i Balkan foregår hardnakkede kamper mellom geriljatropper og tyskere. I Slovenia har geriljatroppene satt i gang en motoffensiv og har hatt stor framgang. En by i Vest-Bosnia er blitt erobret, og flere provinser av Jugoslavia har friskarene hatt framgang. I fransk Savoyen foregår harde kamper mellom tyske tropper og franske patrioter.

I Danmark tar tyskerne mange nye forholdsregler mot befolkningen. Det ble meldt tirsdag at tyskerne sender stadig flere tropper til Danmark, og ifølge "Aftontidningen" mottar tyskerne stadig nye forsterkninger. Det forlyder at 35000 dansker skal utskrives til arbeidstjeneste i Tyskland. Tyskernes forbindelseslinjer på Jylland er blitt ødelagt av danske sabotører. 2 jernbanebruer og en signalstasjon på Langå er blitt sprengt i luften. I Århus ble en transformatorstasjon, som tyskerne bruker til sine lyskastere, også sprengt i luften.

Det foreligger nå nærmere enkeltheter om tyskernes grusomheter i Melitopol. I oktober 1941 ble 3000 mennesker drept, og senere har tyskerne daglig foretatt drap av uskyldige mennesker. I alt er 14000 mennesker i Melitopol blitt offer for tyskernes sadisme. De skyldige har man navnene på.

Det franske slagskipet "Richelieu", er nå ferdig reparert i Amerika og deltar under kampene i Middelhavet. I oktober ble 1.660.000 tonn skips-tonnasje sjøsatt i U.S.A. I løpet av dette år er 170 krigsskip blitt sjøsatt i Stor-Eritania.

Nobelpristakeren Chr. Langes datter, lektor ved Katedralskolen i Oslo, Tora Lange, er avgått ved døden på Ullevål sykehus av en lungebetendelse hun pådrog seg på Grini. Hennes to brødre er fengslet i Tyskland. Det foreligger nå opplysninger om at det var en organisert opposisjon innen norsk S.S., som foretok innbruddet i Frontkjemperkontoret og stjal arkivet.

Rettelse: Side 3, annen linje. Skal være: Overfor denne trusel fant medlemmene, i likhet med medlemmer av andre organisasjoner, å måtte bøye seg.